

CUỘC ĐỜI VÀ CÁI ĐẸP CỦA VĂN CHƯƠNG

(Bút ký TTBG, Bài 1)

Uống một viên thuốc ngủ, lơ mơ cái đầu lúc 10 giờ, thức giấc nửa đêm, ngồi vào bàn suy nghĩ lung tung. Câu hỏi “*Cuộc đời là gì, con người là thế nào?*” động não tôi nhiều nhất. Không chỉ khi ghi xuống những giòng này, mà luôn luôn, có những điều tôi thật sự không hiểu nếu không tận mắt nhìn, tận tai nghe để biết. Biết xong, ngỡ ngàng không muốn tin là thật. (Gọi “ngỡ ngàng” bởi trong thế giới Văn chương tôi sống không hề có điều ấy).

Phải viết rằng “*tội nghiệp hai đứa con lỡ có người mẹ như tôi*”. Tôi không đơn giản như Bà Ngoại, không khó khăn tỉ mỉ như Mẹ đã dạy dỗ chị em tôi ngày nhỏ. Tôi phóng khoáng hơn nhiều trong tính cách một người cha thuần chất, hơn nữa, một người cha nghệ sĩ trí thức. Tôi sẵn sàng bỏ qua những cái vụn vặt rất đàn-bà-người-mẹ, sẵn sàng đưa ra những giải pháp cụ thể để đỡ đàn kíp thời giùm những nỗi khó của kẻ khác, nhưng không bao giờ muốn tâm sự với họ những nỗi khó riêng mình.

(Ở đây nhớ lại Âu Cơ một lần nhận xét:

“*Mẹ giống như bà tiên đưa tay ra đúng lúc cho những ai cần đến. Vậy mà khi mẹ cần, chẳng thấy ai đưa tay cùng mẹ?*” Lúc ấy tôi đáp: “*Cái người ta cần đều thuộc vật chất. Còn*

cái mẹ cần là một tấm lòng hiểu biết sâu sắc, làm sao dễ dàng tìm thấy trong thế giới sống của đa số con người đề cao trên hết là lòng ích kỷ, vô tâm?”)

Tôi ghét sự kễ lễ. Tôi sợ sự hiểu lầm từ lời nói dễ biến thành tan nát tất cả. Sợ, vậy mà cứ phải gặp mãi. Đến “cái gặp” cuối cùng với Âu Cơ thì mọi sự đều nát bét như tương!

Một lần tôi nói với ba người học trò lớn trong lớp Hòa Âm: “*Cô biết rằng có ngày ba người sẽ quay lưng với cô.*” Khuôn mặt họ ngẩn ra. Tôi gật: “*Đó là số phận đã định! Mọi thứ Tình trong đời đều nằm trong cái vòng tan-hợp, cô rất biết như thế. Ngay cả tình mẹ con. Chỉ xin ba người nếu một mai có quay lưng thì nên giữ lại nụ cười trên môi cho cô!*”

Tôi thêm: “*Sự qua cầu rút ván là chuyện bình thường, cô đã quá quen. Nhiều khi chưa qua hết cầu đã thấy ván bị rút!*”

Chỉ những con chữ im lìm không biết làm tôi đau ở tiếng quát tháo, ở lòng phản bội. Những con chữ thủy chung đón nhận từ tôi mọi niềm đau khổ với không chút chê bai trách móc. Dầu vậy cho đến lúc này, tôi cũng bắt đầu nghi ngờ... Không bao giờ nghĩ đến điều bẻ cong cây viết dù hoàn cảnh nào chẳng nữa, mà chỉ thấy lòng tội nghiệp khi bắt thần nhận thức ra rằng những con chữ dịu dàng cũng ***đang chịu cùng*** hoàn cảnh “*sống trong thời đại đầy cái Ác công nghệ lên ngôi*” như tôi.

Không thể nói “*Văn chương làm ảnh hưởng Con người*” mà phải ngược lại: “*Con người thế nào thì thích hợp với Văn chương thế ấy.*” Những hình ảnh điển hình trong các tác phẩm kinh điển: Jean Valjean, Fantine của *Les Misérables*, và Sonia của *Tội Ác Và Hình Phạt*, *cam chịu đau khổ VÌ kẻ khác*, sống cách đây hai trăm năm, tôi đều học thuộc và giữ rịt trong tâm. Tất cả đều là cái Đẹp nảy sinh từ ngòi bút nhà văn.

Còn tôi, đang sống trong thời đại Google, tại sao “*không chịu ngâm kinh nghiệm từ bài học phũ phàng phản bội của con người*”? Đó là câu hỏi tôi chưa từng một lần muốn tìm cho ra câu đáp. Suốt cả cuộc đời, tôi chỉ hành xử như Jean Valjean, như Sonia, thà ôm mỗi đau khổ trong lòng chứ không thà đổ sang vai kẻ khác phải gánh, dù với người thân hay bạn bè giao thiệp. (Đó là khiếm khuyết trong tôi, làm thiệt thòi cho hai đứa con khi chúng không đủ sức mạnh nội tại để len lỏi được vào tận sâu trái tim và ý nghĩ người mẹ. Còn kẻ khác xa xôi, nói gì nữa?!)

Không ngạc nhiên theo sự sợ hãi cuộc đời, sợ hãi lòng người đeo đẳng hoài như một ám ảnh. Đến bây giờ thì rõ ràng “*hết thuốc chữa*”. Chẳng còn ai trên đời làm tôi tin tưởng. Có lẽ đó cũng là câu đáp cho câu hỏi “*tại sao*” ở trên mà tôi không biết. Rút vào thế giới riêng để giải quyết chuyện thiên hạ chung, là lối thoát tôi tìm thấy bấy lâu. “*Rút vào*” để **tiếp tục** lo

toan chứ **không** là “biến mất hẳn một cách vô trách nhiệm”.

Nghĩ, trừ phi chấp nhận cái chết (đồng nghĩa với sự từ bỏ những con chữ) chứ bao giờ còn “muốn sống” thì điều tiên quyết là còn phải gìn giữ sự lương thiện như một báu vật làm kim chỉ nam cho cây viết và cả chính con người mình. Trong cái xó cô đơn kham khổ, kỳ diệu làm sao, tôi vẫn tìm ra cái đẹp. Lòng tha thứ, sự hy sinh, sự cam chịu, sự nhẫn nại, sự chấp nhận số phận... đều là những cái rất đẹp học từ những con chữ của thế giới Văn chương.

Thật đúng! **Thà không bao giờ** thuộc bài học phản bội của con người chứ **không thà** đánh mất bản chất thành thật thấm nhuần từ việc đam mê chữ nghĩa trong mấy chục năm.

(Hết đoạn I).

□

Trần Thị Bông Giấy
(*Bài viết xong tại San Jose 1:30 khuya thứ Tư,*
July 7/2021).

[ ]